

Ενότητα 4^η - Παραγωγή και Σύνθεση

Νέες Λέξεις	
Παραγωγή	A) Με πρόθημα: Προσθέτω μπροστά από το θέμα ένα πρόθεμα: αχώριστα μόρια* (= αρχαία πρόθεση), α- στερητικό, ξε-. π.χ. δυστυχής < δυσ + τύχη άστεγος < α- + στέγη ξεδιψώ < ξε + διψώ
	B) Με επίθημα: Προσθέτω μετά από το θέμα μια παραγωγική κατάληξη: -άκι, -ούλα, -ιμο, -ικος, -της, -άρα, -τζης κτλ. π.χ. νεράκι < νερό + -ακι καφετζής < καφές + -τζης
Σύνθεση	Ενώνω τα θέματα δύο λέξεων . π.χ. μηλόπιτα < μήλο + πίτα μικρογεύματα < μικρός + γεύμα *Τα αχώριστα μόρια σε κάποιες γραμματικές αναφέρονται ως μονοσύλλαβες ή δισύλλαβες λέξεις και έτσι θεωρείται ότι έχουμε σύνθεση και όχι παραγωγή. π.χ. δυστυχής < δυσ + τύχη άστεγος < α- + στέγη ξεδιψώ < ξε + διψώ

1. Να σχηματίσετε νέες λέξεις με πρώτο και δεύτερο συνθετικό τις παρακάτω λέξεις.

καλός	+	γράφω	
τέσσερα	+	φύλλο	
γη	+	μήλο	
βίος	+	λόγος	
πέντε	+	νόστιμο	
μεγάλος	+	σώμα	
ζάχαρη	+	πλάστης	
δέκα	+	έτος	
χέρι	+	κρότος	

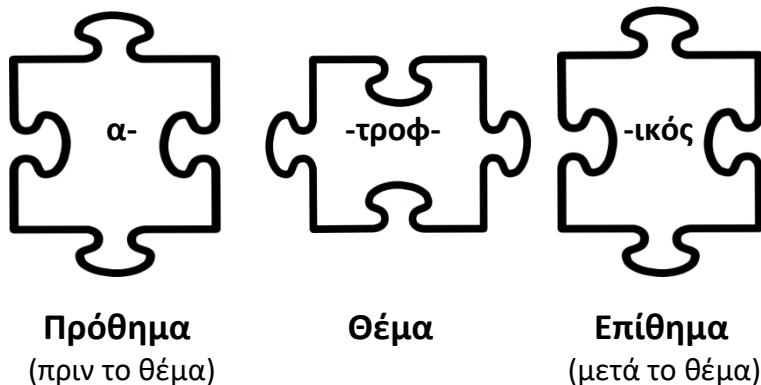
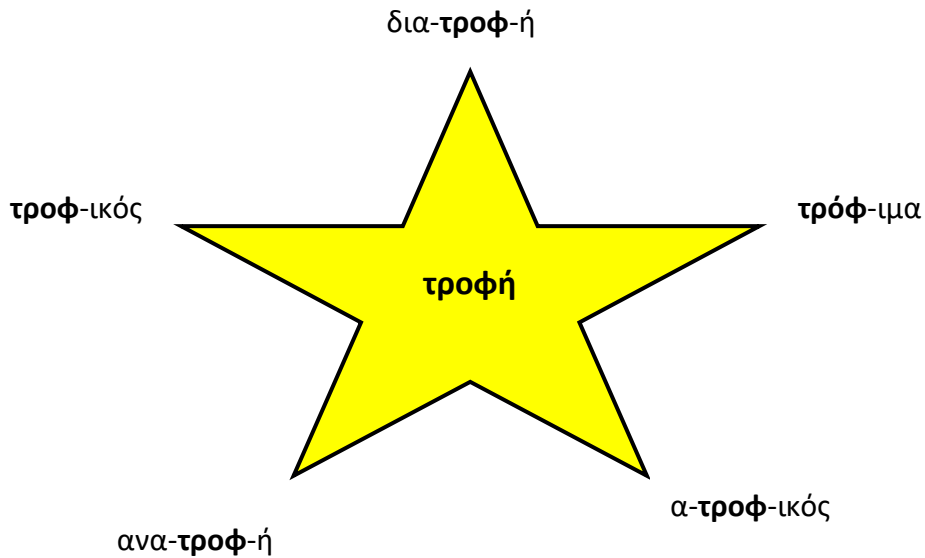
2. Να χωρίσετε τις πιο κάτω παράγωγες/σύνθετες λέξεις στα συνθετικά τους μέρη (πρόθημα + λέξη).

υποδειγματική	
διατροφή	
άπλυτα	
συμπλήρωμα	
περιλαμβάνουν	
συνηθισμένες	
υποσιτίζονται	
απογεύματα	
ξεκοκαλίζω	
διάγνωση	
εντάσσω	
περιγράφω	
ανάλαφρος	

3. Να χωρίσετε τις πιο κάτω παράγωγες λέξεις στα συνθετικά τους μέρη (λέξη + παραγωγική κατάληξη).

πρωινό	
Αμερικανάκια	
σωματική	
ιταλικό	
σαραντάρης	
ανατολίτικος	
μικρούλες	
τρόφιμα	
δυνατότητα	
χορευτής	

Ενότητα 4^η - Παραγωγή και Σύνθεση

Πώς φτιάχνω νέες λέξεις:

- 1. Παραγωγή** $\Rightarrow$ Αλλάζω την κατάληξη $\Rightarrow$ Προσθέτω **μετά** από το θέμα μια παραγωγική κατάληξη.
- 2. Σύνθεση** $\Rightarrow$ Ενώνω δύο λέξεις και φτιάχνω μια καινούργια $\Rightarrow$ Ενώνω τα θέματα δύο λέξεων (**α' συνθετικό + β' συνθετικό**).

*** Αχώριστα μόρια:** Τα προσθέτω **πριν** από το θέμα της λέξης $\Rightarrow$ **Παραγωγή ή σύνθεση.**

Αχώριστα μόρια είναι:

- α- στερητικό
- ξε-
- δυσ-
- προθέσεις (ανά, κατά, διά, από, εκ, εν, συν)

1. Να σχηματίσετε νέες λέξεις με πρώτο και δεύτερο συνθετικό τις παρακάτω λέξεις.

καλός	+	γράφω	
τέσσερα	+	φύλλο	
γη	+	μήλο	
βίος	+	λόγος	
πέντε	+	νόστιμο	
μεγάλος	+	σώμα	
ζάχαρη	+	πλάστης	
δέκα	+	έτος	
χέρι	+	κρότος	

2. Να χωρίσετε τις πιο κάτω λέξεις στα συνθετικά τους μέρη (πρόθημα + λέξη).

υποδειγματική	
διατροφή	
άπλυτα	
συμπλήρωμα	
περιλαμβάνουν	
συνηθισμένες	
υποσιτίζονται	
απογεύματα	
ξεκοκαλίζω	
διάγνωση	
εντάσσω	
περιγράφω	
ανάλαφρος	

3. Να χωρίσετε τις πιο κάτω παράγωγες λέξεις στα συνθετικά τους μέρη (λέξη + παραγωγική κατάληξη).

πρωινό	
Αμερικανάκια	
σωματική	
ιταλικό	
σαραντάρης	
ανατολίτικος	
μικρούλες	
τρόφιμα	
δυνατότητα	
χορευτής	

